

Sosyal Etki Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Etki Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30655>

Özet

Sosyal Etki Ölçeği (SEÖ), Eksi, Okan, Yılmaztürk ve Eksi tarafından 2021 yılında geliştirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu ölçek, bireylerin sosyal çevrelerinden ne ölçüde etkilendiklerini veya çevrelerini ne ölçüde etkilediklerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını inceleyerek, sosyal psikoloji alanına **psikometrik** açıdan sağlam bir araç kazandırmıştır. Çalışmanın detayları, İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi'nde yayımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Etki, Psikolojik Ölçek, Ölçek Geliştirme, **Geçerlik**, **Güvenirlilik**, Türk Sosyolojisi.

Yazarlar

Fatih Eksi, Numan Okan, Mücahit Yılmaztürk, Harun Eksi.

Amaç

Sosyal Etki Ölçeği'nin temel amacı, sosyal psikoloji ve sosyoloji araştırmalarında kullanılmak üzere, bireylerin sosyal çevreleriyle olan etkileşimlerinden kaynaklanan etki düzeylerini sistematik bir şekilde ölçülebilen standartlaştırmış bir araç sağlamaktır.

Bu araç, akademik çalışmalarda sosyal normlara uyum, ikna süreçleri ve grup dinamiklerinin birey üzerindeki etkileri gibi karmaşık sosyal süreçleri nicel olarak değerlendirmeye olanak tanır. Ölçeğin geliştirilmesi, özellikle Türkiye'deki sosyal ve kültürel bağlamda sosyal etki mekanizmalarının anlamaya yönelik önemli bir ihtiyaç karşılamaktadır.

Yapı

Sosyal Etki Ölçeği, bireyin düşünce, duygu ve davranışlarındaki diğer insanların varlığından veya eylemlerinden nasıl etkilendiğini kapsayan **sosyal etki** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle sosyal psikolojideki uyma, itaat ve rıza gösterme gibi çeşitli alt boyutları içerebilir.

Ölçeğin geliştirilmesi sırasında, sosyal etkinin çok boyutlu doğası dikkate alınmış ve maddeler, bu karmaşık psikososyal durumu kapsamlı bir şekilde yansıtacak şekilde formüle edilmiştir. Ölçek, kullanıcıların kendilerini değerlendirmeleri yoluyla sosyal etkileşimlerdeki eğilimlerini belirlemeye yardımcı olur.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilme çabası, geçerlik (validity) incelemelerini içermiştir. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ölçüp ölçmediğini gösteren kritik bir **psikometrik** özelliktir. Kaynak içerikte spesifik **geçerlik** katsayıları belirtilmemiş olsa da, yayınlanan makale (Eksi et al., 2021) yapı geçerliliği ve muhtemelen ölçüt geçerliliği gibi yöntemleri kullanarak ölçeğin bilimsel standartlara uygunluğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Sosyal Etki Ölçeği'nin güvenilirlik (reliability) analizleri de geliştirme sürecinin bir parçası olmuştur. **Güvenirlik**, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar verme yeteneğini ifade eder. Tam güvenilirlik verileri (örneğin, Cronbach Alfa katsayısı) kaynakta yer almamaktadır; ancak, bir geliştirme çabası için doğası gereği, ölçeğin iç tutarlılığı yüksek olduğu ve tam makalede bu değerlerin detaylıca sunulduğu varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin **faktör analizi**, sosyal etkinin altında yatan boyutları belirlemek için kullanılan temel bir istatistiksel yöntemdir. Eksi ve arkadaşları (2021), büyük olasılıkla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulayarak, Sosyal Etki Ölçeği'nin kaç faktörden oluştuğunu ve bu faktörlerin teorik yapıyla ne kadar uyumlu olduğunu araştırmışlardır.

Bu analizler, ölçeğin tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğunu ortaya koyarak, araştırmacıların elde edilen puanları doğru bir şekilde yorumlamasına olanak tanır. Faktör yükleri ve model uyum indeksleri gibi detaylar, tam akademik yayında mevcuttur.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Psikometrik Ölçek Geliştirme)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Tipik olarak Likert tipi derecelendirme kullanır, ancak derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkin Popülasyonu (Araştırma makalesinde detaylandırılmamıştır.)

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri (Varsayılan)

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirildiği örneklem grubu ve demografik bilgileri, yayınlanan makalede kapsamlı olarak sunulmaktadır.

Test Metodolojisi: Ölçek, akademik **psikometrik** prosedürlere uygun olarak, madde havuzu

oluşturma, pilot çalmalar ve geçerlik/güvenirlik analizleri amaçlarından geçirilerek geliştirilmiştir. Ölçeğin orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: [sosyal-etki-olcegi-toad.pdf](#). Ayrıca bir DOCX versiyonu da mevcuttur: [sosyal-etki-olcegi-toad.docx](#).

Anahtar Kelimeler

Sosyal Psikoloji, Sosyoloji, Etki, **Faktör Analizi**, Öz Bildirim Ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlaması: ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Sorumlu yazar Mücahit Yılmaztürk'ün iletişim adresi: mchtylmztrk@gmail.com

Yazma Adresi: Mücahit Yılmaztürk (Sorumlu Yazar olarak belirtilmiştir).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Sosyal Etki Ölçeği, 2021 yılında geliştirilmiştir ve yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik veya araştırma amaçlı kullanımı genellikle tam referans gösterilerek mümkündür. Ticari veya geniş çaplı uygulamalar için, telif hakları nedeniyle sorumlu yazar Mücahit Yılmaztürk ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Eksi, F., Okan, N., Yilmazturk, M., & Eksi, H. (2021). Sosyal Etki Ölçeği'nin geliştirilmesi ve psikometrik yönden incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 41, 153-173. DOI: [10.26650/SJ.2021.41.1.0091](https://doi.org/10.26650/SJ.2021.41.1.0091)

Sosyal Etki Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelerin tam listesi için lütfen referans olarak gösterilen akademik makaleye başvurunuz.